Kvinden og Samfundet

Udgivet af Dansk Kvindesamfund.

Nr. 1.	Kontor: Nørregade 33, St.	5. Januar 1901.	Udgaar hver Lørdag.	17. Aarg.

Koster 50 Øre + Postpenge Kvartalet. Enkelte Numre 5 Øre. (Nærværende Nr. udgaar i 35,000 Eksempl.)

Et glædeligt nyt Aarhundrede til gamle og ny Abonnenter.

Folkehøjskolens yderste Forpost i det høje Nord.

Den grundtvigske Tanke: Lys i Mørket, et Lys der kan tænde, virke vækkende paa de i tusindaarig Dvale bundne folkelige Kræfter, er en af de største aandelige Værdier, der i det forgangne Aarhundrede er tilført vort Land.

Et Legeme er sygt, naar et Lem lider — det ved vi alle; men at et Folks Udvikling hæmmes, naar en større Del deraf holdes tilbage i Uvidenhed, det er langt fra gaaet ind i den almindelige Bevidsthed. I de store saakaldte Kulturlande holdes „Massen" tværtimod systematisk nede.

At Lystanken har faaet Lov til som en tændende Gnist at slaa ned i vort lille Land, maa vi være glade og stolte over. Og vi har ikke Grund til at se mistrøstigt paa Fremtiden, naar vi ser, hvordan den har formaaet at aabne Bresche i Fordommens kinesiske Mur — den mest kinesiske af alle Mure.

Et Bevis for Bevægelsens Styrke er den uimodstaaelige Kraft, hvormed den udbreder sig ogsaa til Broderfolkene, særlig da til Sverrig med over 30 og til Finland med henved 20 Folkehøjskoler. Endnu mere betegnende er det, at den breder sig med samme Begejstringens Kraft over de uhyre Afstande.

Der er maaske ikke mange af vore Læsere, der ved, at den grundtvigske Lystanke nu er naaet endogsaa til Polarkredsen og der er slaaet ud i en stærk Flamme, egnet til at sprede Mørket i den lange Vinternat.

At dette er sket, synes os som en Mærkepæl paa Udviklingens Vej, og vi kan sikkert ikke begynde det ny Aarhundrede bedre end med at fortælle lidt om Samskolen ved *Matarengi*, Verdens nordligste Folkehøjskole.

Hosstaaende Vinterbillede viser Egnen om Skolen, den brede Torneådal, der skiller Sverrig fra Finland. I Baggrunden ses *Avasaksa*, det berømte Bjerg, hvortil Rejsende farter Hundreder af Mile for at faa Midnatssolen at se.

Billedet er taget i Maj — ja, saadan ser Majmaaneden ud i Torneådalen, ikke meget tillokkende for et Menneske fra vore Egne. Og dog er det netop et ungt Ægtepar fra Skaanes lyse Sletter, der har viet deres Liv

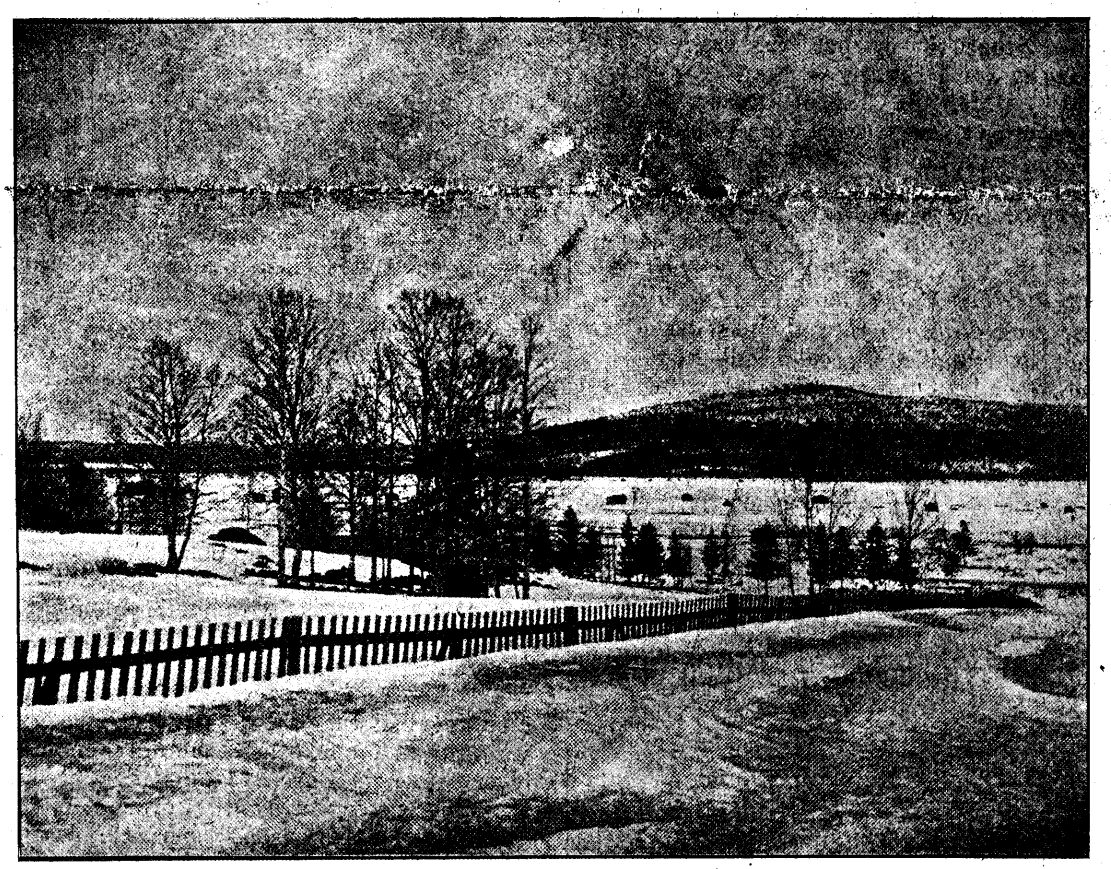

til at være Lysbringer i den lange Vinters Land. Den endeløse Vinter — hvor Kviksølvet fryser i Termometret, hvor Solen i Uger ikke kommer over Horisonten!

Til Gengæld kommer Sommeren som en Dithyrambe af Lys og Varme. Da sprudler Frodigheden frem af den til Dels meget frugtbare Jord, da vokser Græsset i Mandshøjde paa Engene ved Torneelvens Strand, da modnes Byggen paa otte Uger.

At Folkekarakteren maa blive stærkt paavirket af disse Naturens Yderligheder er indlysende. Læg hertil, at disse Folk er af den finske Race. Omtrent 20,000 af disse ere svenske Undersaatter, men har indtil den sidste Tid levet i saa godt som fuldstændig Isolering fra Moderlandet og dets Kultur.

Der var de uhyre Afstande med Mangel paa Forbindelsesmidler, der var Sløjhed fra Regeringens Side, men først og fremmest *Sproget*, der adskilte. Indtil 1893 fandtes der i disse Egne ikke Almueskoler, hvor den finsktalende Svensker havde Lejlighed til at lære Rigssproget for saaledes at komme i Forbindelse med vor Tids Kultur. Man kan altsaa ikke undres over, at Uvidenhed og Overtro trives i disse mærkelige Egne, at Sjælelivets Fremtoninger mangen Gang antager de forunderligste Former og at Sæderne har bevaret forrige Tiders Raahed.

Men disse Folk er af Naturen vel begavede og meget videbegærlige. De svenske Almueskoler overfyldtes hastigt, og da *Bodens* Folkehøjskole oprettedes, søgte finsktalende Elever der hen, baade Piger og Karle. Man fortæller, at der var Elever der, som havde henved 30 danske Mile til deres Hjem. Der er vel ingen af os, som kan forestille sig, hvad 30 Mile i disse Egne betyder!

Der er en Mand i Nordland, en „häradshöfding" Kronlund, som er en varm Ven af det forsømte finsktalende Folk. Hos ham opstod Tanken om en Folkehøjskole i dets egen Midte, og den vakte over hele Landet en saadan Tilslutning, at paa et halvt Aar henved 70,000 Kr. var indsamlede. Der skænkedes ogsaa store Gaver af Skole- især Anskuelsesmateriel, og — det vigtigste af det hele — Manden, der skulde gennemføre det vanskelige Værk, havde meldt sig. Nej, lad os sige Manden og Kvinden. I Samskolen ere de to lige vigtige og uundværlige Faktorer; og iøvrigt for at kunne udholde Livet i denne strenge Natur, i denne Isolering, maa man være to om det, to, der er forenede i gensidig Kærlighed og som er gennemglødede af samme Begejstring for det fælles Maal, to, der har den Tro og Kærlighed, som kan flytte Bjerge.

De, som kender *Ludvig de Vylder* og hans Hustru *Elisabeth*, f. Lundberg, siger, at her er den rette Mand og den rette Kvinde kommet paa deres rette Plads.

I Efteraaret 1899 blev Skolen ved Matarengi indviet. For at anskueliggøre, hvor højt mod Nord Skolen ligger, kan nævnes, at der mellem *Hvilan* (Sverriges sydligste Folkehøjskole) og Matarengi er en Afstand som mellem Hvilan og *Florens*. Tager man den Tid, Rejsen tager, i Betragtning, saa er Afstanden firedobbelt.

Saa langt er altsaa Højskoletanken allerede ført ud i Livet!

(Forts.)

I Nazareth.

Legende af

Selma Lagerløf.

Engang, mens Jesus kun var fem Aar gammel, sad han paa Trappen udenfor sin Faders Værksted i Nazareth, optagen af at lave Lergøge af en Klump blødt Ler, som han havde faaet af Pottemageren paa den anden Side af Gaden. Han var saa lykkelig som aldrig før; thi alle Børnene i Kvarteret havde sagt til Jesus, at Pottemageren var en gnaven Mand, der hverken lod sig røre af milde Øjne eller søde Ord, og han havde aldrig haft Mod til at bede ham om noget. Og nu — han vidste knap hvordan det var gaaet til, han havde kun staaet paa sin egen Trappe og set længselsfuldt over til Naboen, der arbejdede med sine Forme, og saa var han kommen ud af sit Værksted og havde givet ham saa meget Ler, at det kunde forslaaet til at lave et Vinkar af.

Paa Trappen udenfor det næste Hus sad Judas, der var grim og rødhaaret, med Ansigtet fuldt af Buler og blaa Pletter og Tøjet fuldt af Rifter, som han havde erhvervet i sine stadige Slagsmaal med Gadedrengene. Lige i Øjeblikket sad han stille, han hverken skændtes eller sloges, men arbejdede med en Klump Ler paa samme Maade som Jesus. Men dette Ler havde han ikke været i Stand til at skaffe sig selv; han turde knap saa meget som komme Pottemageren